
Recommendation of the Committee of Ministers to member States on protecting youth civil society and young people, and supporting their participation in democratic processes

Unofficial translation into Latvian

Recommandation du Comité des Ministres aux États membres sur la protection de la société civile de la jeunesse et des jeunes, et le soutien à leur participation aux processus démocratiques

Traduction non officielle en letton

Ministru komitejas leteikums dalībvalstīm CM/Rec (2022)6 par jauniešu pilsoniskās sabiedrības un jauniešu aizsardzību un atbalstu viņu līdzdalībai demokrātiskos procesos

---

Source - Council of Europe [March 2022], original English and French versions

Text originated by the Council of Europe. This translation into a non-official language is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator/publisher

* * * * *

Source - Conseil de l'Europe [mars 2022], pour les versions originales en anglais et français

Le texte original provient du Conseil de l'Europe. Cette traduction en une langue non-officielle est réalisée avec l'accord du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur/éditeur

Ministru komitejas leteikums dalībvalstīm CM/Rec (2022)6 par jauniešu pilsoniskās sabiedrības un jauniešu aizsardzību un atbalstu viņu līdzdalībai demokrātiskos procesos

*(Pieņemta Ministru komitejas 2022. gada 17. marta
Ministru vietnieku 1429. sanāksmē)*

Preambula

Ministru komiteja saskaņā ar Eiropas Padomes Statūtu 15. panta b) punktu,

ņemot vērā, ka Eiropas Padomes mērķis ir panākt lielāku tās locekļu vienotību, lai aizsargātu un īstenotu ideālus un principus, kas ir to kopējais mantojums, un veicinātu to ekonomisko un sociālo progresu;

ņemot vērā, ka Eiropas Padomes dalībvalstis ir apņēmušās nodrošināt tiesības un brīvības, kas noteiktas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (ETS Nr. 5, turpmāk tekstā – “Konvencija”), ikvienam, kas atrodas to jurisdikcijā, un atgādinot par savu pienākumu atturēties no cilvēktiesību pārkāpumiem;

ņemot vērā Eiropas Sociālo hartu (kuru pieņēma 1961. gadā, ETS Nr. 35, pēc tam grozīja un papildināja ar papildprotokoliem ETS Nr. 128 (1988), 142 (1991) un 158 (1995) un pārskatīja 1996. gadā, ETS Nr. 163), ko piemēro un interpretē Eiropas Sociālo tiesību komiteja;

ņemot vērā, ka pilsoniskās sabiedrības organizāciju, kas pauž dažādus viedokļus un intereses, pastāvēšana ir Konvencijas 11. pantā paredzēto tiesību uz biedrošanās brīvību izpaušme un ka dalībvalstis ievēro demokrātiska plurālisma un cilvēktiesību un tiesiskuma ievērošanas principus;

ņemot vērā leteikumu CM/Rec(2018)11 par nepieciešamību stiprināt pilsoniskās sabiedrības telpas aizsardzību un veicināšanu Eiropā, kurā Ministru komiteja pauda “dziļas bažas par pilsoniskās sabiedrības telpas samazināšanos, kas cita starpā izriet no ierobežojošiem tiesību aktiem, politikas un taupības pasākumiem, ko nesen veikušas dalībvalstis”;

ņemot vērā Ministru komitejas 129. sesijas (Helsinki, 2019. gada 17. maijs) lēmumus dokumentā “Kopīga atbildība par demokrātisko drošību Eiropā — nepieciešamība stiprināt pilsoniskās sabiedrības telpas aizsardzību un veicināšanu Eiropā” un deklarāciju, ko Ministru komiteja pieņēma saistībā ar Eiropas Padomes 70. gadadienu, kurā parakstītāji atzina “pilsoniskās sabiedrības galveno lomu” un apņēmās “veidot jēgpilnu un pārredzamu dialogu ar pilsonisko sabiedrību visos līmeņos”;

ņemot vērā Covid-19 izraisītās veselības krīzes laikā izdoto Eiropas Padomes ģenerāļsekretāra dalībvalstu instrumentu kopumu, kurā norādīts, ka ārkārtas pasākumiem, ko dalībvalstis veikušas krīzes laikā, nevajadzētu apdraudēt ilgtermiņa intereses aizsargāt Eiropas Padomes demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību pamatvērtības;¹

¹ Demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošana saistībā ar Covid-19 sanitāro krīzi — instrumentu kopums dalībvalstīm”, informatīvais dokuments SG/Inf(2020)11.

atgādinot par rezolūciju CM/Res(2020)2 par Eiropas Padomes Jaunatnes nozares stratēģiju 2030. gadam, jo īpaši prioritāti "plurālistiskas demokrātijas atjaunošana, īpašu uzsvāru liekot uz jauniešu pilsoniskās sabiedrības spēju attīstīt līdzdalības demokrātiju un demokrātisko pilsonību gan dalības ietvaros, gan ārpus tās;"

atgādinot par spēkā esošo principu, kas izklāstīti attiecīgajos Ministru komitejas ieteikumos, piemērojamību dalībvalstīs, jo īpaši: lēikumi CM/Rec(2017)4 par darbu ar jaunatni; CM/Rec(2016)7 par jauniešu piekļuvi tiesībām; CM/Rec(2015)3 par jauniešu no nelabvēlīgiem rajoniem piekļuvi sociālām tiesībām; CM/Rec(2012)2 par bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam līdzdalību; CM/Rec(2010)8 par jaunatnes informēšanu; CM/Rec(2010)7 par Eiropas Padomes Hartu par izglītību demokrātiskai pilsonībai un cilvēktiesību izglītību; CM/Rec(2007)14 par nevalstisko organizāciju tiesisko statusu Eiropā; Rec(2006)1 par valstu jaunatnes padomju lomu jaunatnes politikas izstrādē; un Rec(2004)13 un par jauniešu līdzdalību vietējā un reģionālā dzīvē;

ņemot vērā attiecīgos Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas ieteikumus:

- Parlamentārās asamblejas lēikums Nr. 2134/2018 "Jauni ierobežojumi NVO darbībai Eiropas Padomes dalībvalstīs", kā arī atbilde uz šo Ministru komitejas pieņemto lēikumu;
- Parlamentārās asamblejas lēikums Nr. 2086/2016 "Kā novērst nepamatotus ierobežojumus NVO darbībai Eiropā?", kā arī atbilde uz šo Ministru komitejas pieņemto lēikumu;
- Parlamentārās asamblejas lēikums Nr. 2085/2016 "Cilvēktiesību aizstāvju aizsardzības un lomas stiprināšana Eiropas Padomes dalībvalstīs", kā arī atbilde uz šo Ministru komitejas pieņemto lēikumu;
- Parlamentārās asamblejas lēikums Nr. 2015/2013 "Jauniešu piekļuve pamattiesībām", kā arī atbilde uz šo Ministru komitejas pieņemto lēikumu;

ņemot vērā Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa lēikumu Nr. 128/2003 par pārskatīto Eiropas Hartu par jauniešu līdzdalību vietējā un reģionālajā dzīvē un tajā likto uzsvāru uz jauniešu "reālu un efektīvu" vai jēgpilnu līdzdalību, ne tikai "iekļaušanu ... konsultatīvajās struktūrās bez reālas iespējas piedalīties faktiskajā lēmumu pieņemšanā", kā arī Ministru komitejas atbildi uz šo lēikumu;

ņemot vērā Ziņojumu par asociāciju finansējumu, kuru savā 118. plenārsesijā pieņēma Eiropas Padomes komisija "Demokrātija caur tiesībām" (Venēcijas komisija) 2019. gadā;

ņemot vērā Eiropas Padomes komisijas "Demokrātija caur tiesībām" (Venēcijas komisija) un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja (EDSO/ODIHR) kopīgās pamatnostādnes par biedrošanās brīvību;

ņemot vērā Eiropas Padomes Pamatnostādnes par pilsonisko līdzdalību politisko lēmumu pieņemšanā;

pārliecībā, ka jaunieši un jauniešu pilsoniskā sabiedrība sniedz būtisku ieguldījumu demokrātijas un cilvēktiesību attīstībā un īstenošanā, kā arī demokrātisko institūciju darbībā;

stingrā pārliecībā, ka jebkuras demokrātiskas sabiedrības ilgtspēja cita starpā balstās uz tās jauniešu radošumu, dinamismu, sociālajām saistībām un prasmēm;

atzīstot, ka jauniešu pilsoniskā sabiedrība ir vitāli svarīga platforma visu jauniešu demokrātiskai socializācijai, kas veicina pilsonisko apziņu, kura jauniešus iesaista aktīvā pilsoniskumā, un attīsta viņu pilsoniskās līdzdalības prasmes un spēju novērst netaisnību;

atzīstot jauniešu patiesas un jēgpilnas līdzdalības demokrātiskajā dzīvē, jo īpaši ar jauniešu pilsoniskās sabiedrības starpniecību, nozīmi demokrātiskākas, miermīlīgākas un iekļaujošākas sabiedrības veidošanā un tādējādi arī to, cik būtiski ir nodrošināt jauniešiem iespējas kļūt par pārmaiņu veicinātājiem;

uzsverot Eiropas Padomes jaunatnes nozares līdzpārvaldības sistēmas nozīmi kā piemēru jēgpilnai jauniešu līdzdalībai;

atzīstot, ka jauniešu aktīva pilsoniskuma pamatā ir arvien vispusīgāks jautājumu loks, kurš izpaužas arvien lielākā formu un veidu daudzveidībā, kas var būt plašāka par tradicionālajiem politiskās līdzdalības veidiem;

atzīstot, ka jaunieši un jauniešu pilsoniskā sabiedrība ir īpaši neaizsargāta pret daudzām negatīvām tendencēm, kas raksturo demokrātijas eroziju un rada ievērojamu risku mūsu demokrātijām, tostarp kiberdraudiem, kā arī dezinformācijas izplatību un ietekmi;

atzīstot, ka jauniešiem un jauniešu pilsoniskajai sabiedrībai ir nepieciešama ilgtspējīga, droša un labvēlīga vide, kurā respektē katra indivīda privāto dzīvi un veicina viņa iesaistīšanos un aktīvu līdzdalību iniciatīvās, kuru mērķis ir atjaunot plurālistisku demokrātiju;

ņemot vērā, ka visu jauniešu netraucēta un pilnīga piekļuve tiesībām, tostarp vārda, pulcēšanās un biedrošanās brīvībai, ir būtisks cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma elements, taču paužot dziļas bažas, ka ierobežojoši likumi un citi pasākumi, kas ierobežo pilsoniskās sabiedrības darbību, var novest pie šo tiesību samazināšanās;

Iesaka dalībvalstu valdībām:

1. Veicināt un piemērot šā ieteikuma pielikumā ierosinātos pasākumus, kuru mērķis ir apzināt un novērst draudus jauniešu pilsoniskajai sabiedrībai un nodrošināt, ka visi jaunieši un jauniešu pilsoniskā sabiedrība var jēgpilni iesaistīties demokrātiskos politiskajos procesos.
2. Īstenojot šos pasākumus, pienācīgi ņemt vērā visu jauniešu, tostarp nepietiekami pārstāvēto un atstumto grupu, īpašās vajadzības un situācijas, kā arī konkrētu grupu distancēšanās iemeslus.
3. Veicināt šos pasākumus un pārskatīt un dalīties ar to īstenošanā panākto progresu, iesaistot šajā procesā jauniešu pilsonisko sabiedrību un jauniešus.
4. Tulkot un plaši izplatīt šo ieteikumu un tā pielikumu (tostarp pieejamos, jaunatnei draudzīgos formātos) visā jaunatnes nozarē un attiecīgajām valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, profesionāļiem un citām galvenajām ieinteresētajām pusēm, jo īpaši tiem, kas strādā jauniešu un jaunatnes pilsoniskās sabiedrības labā un ar tiem.
5. Ministru komitejā piecus gadus pēc šā ieteikuma pieņemšanas pārskatīt, kā dalībvalstis īsteno šo ieteikumu.

Pielikums Ministru komitejas ieteikumiem CM/Rec(2022)6

Darbības joma un mērķis

1. Ieteikuma mērķis ir risināt problēmas, ar kurām saskaras jaunieši un jauniešu pilsoniskā sabiedrība, cenšoties panākt jēgpilnu un patiesu iesaistīšanos sabiedriskajā dzīvē, organizatorisko ilgtspēju un savu pamattiesību īstenošanu, un novērst šķēršļus šo mērķu sasniegšanai.
2. Ieteikuma mērķis ir mudināt dalībvalstis:
  - nodrošināt, ka visi jaunieši, tostarp jaunieši no sociāli atstumtām un nepietiekami pārstāvētām grupām, var pilnībā izmantot cilvēktiesības, sociālās, pilsoniskās un politiskās tiesības saskaņā ar valsts un starptautiskajām tiesībām, apzinot un likvidējot šķēršļus un nodrošinot jauniešiem piekļuvi gan šīm, gan citām tiesībām, tostarp digitālajā telpā;
  - paplašināt un aizsargāt jaunatnes pilsonisko telpu kā ieguldījumu plaukstošā demokrātiskā sabiedrībā īstermiņā un ilgtermiņā;

- pilnvarot visus jauniešus un jaunatnes pilsonisko sabiedrību sniegt ieguldījumu sabiedrības veidošanā, cita starpā veidojot ilgtspējīgu un labvēlīgu vidi, izmantojot kvalitatīvu darbu ar jaunatni, sekmējot kritisku jaunatnes pilsoniskumu, nodrošinot jauniešu jēgpilnu līdzdalību, sniedzot atbalstu organizācijas attīstībai un panākot finansējuma pieejamību;
  - īstenot dzimumu līdztiesības principu un atzīt daudzveidību, nodrošinot jaunām sievietēm un vīriešiem piekļuvi līdzdalības telpām sociālajā, politiskajā un kultūras dzīvē kopumā un jo īpaši vadošajiem amatiem;
  - izstrādāt un īstenot atvērtas pārvaldības stratēģijas un iniciatīvas, kas ir jutīgas pret jauniešu vajadzībām un pamatojas uz pārredzamības, integritātes, pārskatatbildības un ieinteresēto personu līdzdalības principiem;
  - izstrādāt politiku un pasākumus, kuru pamatā ir ticama informācija, visaptverošas zināšanas un pētniecība, pamatojoties uz objektīvu, pārredzamu, iekļaujošu un līdzdalīgu jaunatnes pilsoniskās sabiedrības stāvokļa novērtējumu;
  - pastiprināt viņu apņemšanos nodrošināt jēgpilnu un strukturālu jauniešu līdzdalību demokrātiskajā dzīvē, padarot sadarbību un konsultācijas ar jauniešiem un viņu organizācijām par likumdošanas procesu un politikas veidošanas neatņemamu sastāvdaļu un pārejot uz daudznozaru pieeju, lai jēgpilni sadarbotos ar jauniešiem, iesaistot viņus demokrātiskā pieredzē un ļaujot viņiem veidot politiku no tās izstrādes pirmajiem posmiem, izmantojot inovatīvus, iekļaujošus un daudzveidīgus instrumentus, pamatojoties uz paraugpraksi un ietverot virtuālas pieejas.
3. Vecuma grupas definīcijā, uz kuru attiecas jēdzieni "jaunieši" vai "jaunatne", būtu jāatspoguļo katras dalībvalsts tiesiskais un konstitucionālais regulējums.

Principi

4. Ieteikuma pamatā ir esošie principi, kas ietverti preambulā minētajos dokumentos, kā arī tas, ka pielāgots atbalsts ir svarīgs faktors jauniešu un jauniešu pilsoniskās sabiedrības atbalstam, lai tā varētu veicināt plurālistiskas demokrātijas atdzīvināšanu un miermīlīgas un iekļaujošas sabiedrības veidošanu Eiropā.

Pasākumi

5. Šo pasākumu mērķis ir turpināt radīt labvēlīgu un drošu vidi, kurā jaunieši var izveidot, pievienoties un vadīt jauniešu pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kā arī veicināt un atbalstīt darbu ar jaunatni, neformālo izglītību un daudznozaru sadarbību, tādējādi sekmējot aktīvu jaunatnes pilsoniskumu.

Labvēlīgas un drošas vides izveide ilgtspējīgai jauniešu pilsoniskajai sabiedrībai

Dalībvalstīm būtu:

- jāpārskata savs tiesiskais regulējums un vajadzības gadījumā tas jāatjaunina, lai nodrošinātu vidi, kurā var veidoties spēcīga un neatkarīga jauniešu pilsoniskā sabiedrība, kas spēj brīvi darboties;
- sadarbībā ar jaunatnes pilsonisko sabiedrību jāanalizē panākumi, kas gūti, lai radītu ilgtspējīgai labvēlīgai videi nepieciešamos apstākļus, izmantojot esošos instrumentus vai vajadzības gadījumā definējot jaunus rādītājus un metodes attiecīgo datu un informācijas apkopošanai;
- jāveicina neatkarīga, zinātniski ticama valsts un Eiropas pētniecība jaunatnes jomā un jādalās publiskos avotos pieejamos datos, lai to atbalstītu;
- jāapmainās ar paraugpraksi starp dalībvalstīm par to, kā veicināt un paplašināt jauniešu pilsonisko sabiedrību, un jācenšas panākt sinerģiju ar citiem esošajiem apmaiņas mehānismiem Eiropas jomā;

- jānovērš draudi jauniešu pilsoniskās sabiedrības darbam, kas vērsts uz kopīgu dzīvi mierīgā un iekļaujošā sabiedrībā, un jāveicina Eiropas Padomes civiltiesību, demokrātijas un tiesiskuma pamatvērtības, lai aizsargātu plurālistisku demokrātiju;
- vajadzības gadījumā un saskaņā ar attiecīgo valstu tiesisko regulējumu jāpieņem vienkārši, elastīgi un plaši pieejami publiskā finansējuma un ziņošanas mehānismi jauniešu pilsoniskajai sabiedrībai;
- jānovērš nepamatots juridisks un administratīvs slogs vai šķēršļi jauniešu pilsoniskās sabiedrības finansējuma saņemšanai no privātiem un starptautiskiem līdzekļu devējiem un jāizstrādā valsts finanšu mehānismi tādu darbību finansēšanai, kuru mērķis ir veicināt un stiprināt Eiropas Padomes vērtības saskaņā ar leteikumu CM/Rec(2018)11 un valsts tiesību aktiem;
- jānodrošina pienācīgs atbalsts kvalitatīvam darbam ar jaunatni, tostarp digitālā dimensijā, kas veicina kritisku jaunatnes pilsoniskumu un dod iespēju jauniešiem no dažādām sabiedrības daļām, tostarp no sociāli atstumtām un nepietiekami pārstāvētām grupām, risināt problēmas, ar kurām saskaras jaunieši un jauniešu pilsoniskā sabiedrība, īstenojot savas tiesības un veidojot demokrātisku un taisnīgu Eiropu;
- krīzes apstākļos jācenšas pēc iespējas saglabāt un atbalstīt jauniešu pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīgu vidi.

Jauniešu līdzdalības stiprināšana demokrātiskajā dzīvē

Dalībvalstīm būtu:

- jāatbalsta aktīva jauniešu pilsoniskuma veidošana un jāiegulda līdzekļi, lai veidotu jauniešu zināšanas par demokrātisko kultūru, kā arī viņu uzticēšanos demokrātiskām iestādēm;
- jānodrošina, ka visu līmeņu — valsts, reģionālajām un vietējām — valsts iestādēm ir pilnvaras, spējas un līdzekļi, lai apspriestos un aktīvi iesaistītu visus jauniešus politikas veidošanā un lēmumu pieņemšanā, tostarp izmantojot jaunas, novatoriskas un eksperimentālas metodes līdztekus tradicionālajām, un ka tās veic izrietošās politikas, tiesību aktu un lēmumu īstenošanas kontroli;
- jānodrošina visiem jauniešiem pienācīga piekļuve saziņas līdzekļiem ar valsts iestādēm, tostarp digitālajiem līdzekļiem, nodrošinot, ka tie ir pieejami mazākumtautību valodās un tos var izmantot jaunie migranti un bēgļi, kā arī jaunieši ar invaliditāti, lai izvairītos no pastāvošās nevienlīdzības pastiprināšanas vai jaunas nevienlīdzības radīšanas jauniešiem no dažādām vidēm;
- jāveicina visu jauniešu un jauniešu pilsoniskās sabiedrības, tostarp lauku un attālo reģionu iedzīvotāju, piekļuve digitālajiem rīkiem un interneta savienojumiem, lai sekmētu vienlīdzīgas piekļuves iespējas un augstāku dzīves kvalitāti saistībā ar viņu cilvēkresursu, kultūras, sociālo, politisko un ekonomisko attīstību;
- jāsadarbojas ar jauniešiem un jauniešu pilsonisko sabiedrību, lai apzinātu un novērstu sistēmiskus un neparedzamus šķēršļus, kas kavē vai ierobežo jauniešu jēgpilnu līdzdalību;
- jānodrošina visiem jauniešiem apgūt demokrātiskās kompetences, kas nepieciešamas, lai aktīvi un atbildīgi piedalītos demokrātiskā sabiedrībā, atbalstot kvalitatīvu izglītību visiem, darbu ar jaunatni, neformālo izglītību un sadarbību ar formālās izglītības nozari, lai attīstītu aktīvu pilsoniskumu, līdzdalību un sociālo iekļaušanu, nodrošinot, ka visiem jauniešiem, jo īpaši tiem, kas ir apdraudēti un atstumti, ir pieejama digitālā un plašsaziņas līdzekļu lietotprasme un demokrātiskā izglītība;
- jānodrošina, ka valsts amatpersonas, kas iesaistītas jaunatnes politikā visos pārvaldības līmeņos, apgūst darbu ar jaunatni nepieciešamās attiecīgās prasmes;
- jāizveido līdzdalības telpas vai jāatdzīvina esošās (tostarp formālās izglītības telpas), kurās jaunieši var praktizēt, piedzīvot, pārdomāt un apgūt demokrātijas un līdzdalības teorijas leteikuma CM/Rec(2010)7 garā;

- jāņem vērā jauniešu domas un uzskati politiskajos procesos, vienlaikus ievērojot viedokļu daudzveidību;
- jāiesaistās atklātā un strukturētā dialogā ar jauniešiem un jauniešu pilsonisko sabiedrību un jārada nepieciešamie priekšnoteikumi pēc iespējas plašākai jauniešu politiskajai līdzdalībai, piemēram, apsverot iespēju samazināt balsstiesību vecuma ierobežojumus vai veicinot jaunus digitālās līdzdalības veidus;
- jāveicina un vajadzības gadījumā jāievieš dialogs ar jauniešiem un/vai līdzpārvaldības modeļi vietējā, reģionālā un valsts politiskajā sistēmā;
- jāpieņem stratēģiska pieeja konsultācijām un sadarbībai ar jauniešiem un jauniešu pilsonisko sabiedrību dažādās nozarēs, izveidojot daudznozaru stratēģijas jauniešu līdzdalībai demokrātiskajā dzīvē;
- sadarbībā ar jauniešiem jādara pieejamas esošās un turpmākās sabiedriskās apspriešanas platformas un procesi visos līmeņos, veicinot viedokļu daudzveidību visos jautājumos, tostarp jaunatnes politikā; jāapzina jauniešu izmantotās digitālās platformas un jāsaista tās ar tradicionālajiem publiskajiem forumiem politikas veidošanai;
- ieviešot un attīstot e-pārvaldību, jāizveido tieši saziņas kanāli starp valsts amatpersonām un jauniešiem un jauniešu pilsonisko sabiedrību.

Jauniešu tiesību pieejamības nodrošināšana

Dalībvalstīm būtu:

- attiecībā uz Konvencijā noteiktajām tiesībām jāaizsargā un jāveicina tiesības uz biedrošanās brīvību un (miermīlīgu) pulcēšanos (11. pants); vārda brīvību — tostarp tiesības pārstāvēt plurālistiskus un marginalizētus uzskatus un kā jauniem pilsoņiem kritiski izskatīt dažādus jautājumus — un informāciju (10. pants); un tiesības uz privāto dzīvi (8. pants) visiem jauniešiem un jāatceļ visi šķēršļi jauniešu piekļuvei pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, arī nodrošinot viņu sociālo tiesību ievērošanu;
- jāaizsargā jauniešu tiesības iesaistīties jaunatnes aizstāvībā un brīvi paust savas politiskās vēlmes, ļaujot jauniešu pilsoniskajai sabiedrībai organizēt miermīlīgas sabiedriskās sapulces un demonstrācijas; un jāaizsargā jauniešu tiesības brīvi paust savu viedokli, vienlaikus aizstāvot viņus no vardarbības un nepieļaujot turpmāku aizturēšanu politisku iemeslu dēļ;
- izmantojot arī tiešsaistes metodes, jāveicina visu jauniešu tiesības un jānodrošina viņu piekļuve informācijai, vienlaikus aizsargājot viņus no dezinformācijas, manipulācijām ar viņu datiem un to ļaunprātīgas izmantošanas, ko veic vai nu valsts, vai privātas personas, jo īpaši digitālajā jomā, cita starpā nodrošinot apmācību un konsultācijas; un jāgarantē, ka jaunieši savu uzskatu dēļ netiek pakļauti naida runai un citām negatīvām parādībām uzskatu un/vai iesaistīšanās dēļ;
- jāaizsargā jauniešu politiskās un sociālās tiesības un viņu privātās dzīves neaizskaramība mākslīgā intelekta (MI) attīstības jomā, piemēram, attiecībā uz iespējamu sejas atpazīšanas tehnoloģijas ļaunprātīgu izmantošanu publiskās telpās, piemēram, MI iespējotu masu novērošanu;
- jāatbalsta un jāveicina jauniešu pašizpaušme un pilnīga potenciāla attīstība, kā arī viņi jāaizsargā no segregācijas, diskreditācijas vai marginalizācijas, pamatojoties uz šo izvēli, atspoguļojot Eiropas Padomes pamatvērtības;
- jārada nepieciešamie priekšnoteikumi jauniešu un jauniešu pilsoniskās sabiedrības plurālistisko un marginalizēto uzskatu un pozīciju pārstāvēšanai publiskajās debatēs, nebaidoties no atmaksas.